

Duševní útrapy

U druhotných obětí, jež jsou vůči poškozenému v rodinném vztahu založeném příbuzenským poměrem v řadě nepřímé (strýc, teta, bratranec, sestřenice apod.) nebo nejsou v žádném příbuzenském poměru, může nárok na náhradu nemajetkové újmy podle § 2959 o. z. vzniknout pouze tehdy, pokud je prokázáno, že újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní (§ 22 odst. 1 o. z.). Zda o splnění těchto podmínek v konkrétním případě půjde či nikoliv, je třeba vždy posoudit podle okolností konkrétního případu. V tomto smyslu mohou být relevantní např. okolnosti, jaký vzájemný styk mají osoby, o něž jde, zda žijí ve společné domácnosti, jaké jsou v takové domácnosti poměry, projevují-li tyto osoby o sebe zájem a jaký, jsou-li na sebe navzájem odkázáni výživou nebo pomáhají-li si vzájemně v závažných případech, nouzi, nemoci či stáří apod. Dospěje-li soud k závěru, že jde o osobu blízkou, je pro závěr o výši přiměřené náhrady rozhodná intenzita vzájemných vztahů (u vzdálenějších příbuzných či ostatních osob blízkých nelze založit úvahu o jejich duševních útrapách na pravidle, že takové útrapy v obdobné situaci při běžných vztazích automaticky nastávají (jak je tomu u rodičů, dětí, manželů nebo sourozenců a příbuzných v řadě přímé, kde se určitá kvalita vztahů předpokládá), ale na dalších konkrétních okolnostech, které jsou rozhodné pro závěr, zda se vůbec jedná o osobu blízkou, případně pro výši náhrady. Vzhledem k různorodosti okolností jednotlivých případů a vztahů mezi osobami blízkými, není na místě odstupňovat výši náhrady, ale v každém jednotlivém případě zkoumat všechny okolnosti a na základě nich stanovit výši náhrady, která bude přiměřená náhradám přiznávaným v jiných obdobných případech).

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 25 Cdo 1681/2023-264 ze dne 15.10.2024)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobců: a) P. H., b) J. H., c) P. H., d) P. H. všichni zastoupeni JUDr. J.O., advokátem se sídlem P., proti žalované: Generali Česká pojišťovna a.s., se sídlem P., o náhradu nemajetkové újmy, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 31 C 46/2020, o dovolání žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 4. 2022, č. j. 62 Co 46/2022-178, ve znění opravného usnesení Městského soudu v Praze ze dne 22. 4. 2022, č. j. 62 Co 46/2022-184, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 4. 2022, č. j. 62 Co 46/2022-178, ve znění opravného usnesení téhož soudu ze dne 22. 4. 2022, č. j. 62 Co 46/2022-184, se v napadené části výroků II, III a IV, pokud jimi byl potvrzen zamítavý rozsudek soudu prvního stupně, mění tak, že rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 7. 4. 2021, č. j. 31 C 46/2020-127, se ve výrocích II, III a IV mění tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci b) 130 000 Kč s 10% ročním úrokem z prodlení z této částky od 22. 11. 2019 do zaplacení, žalobkyni c) 130 000 Kč s 10% ročním úrokem z prodlení z této částky od 1. 3. 2020 do zaplacení, a žalobci d) 50 000 Kč s 10% ročním úrokem z prodlení z této částky od 1. 3. 2020 do zaplacení, jinak se dovolání žalobců b), c) a d) zamítá. Dovolání žalobce a) se odmítá.

Z odůvodnění:

1. Obvodní soud pro Prahu 1 rozsudkem ze dne 7. 4. 2021, č. j. 31 C 46/2020-127, zamítl žalobu, jíž se žalobce a) domáhal po žalované zaplacení 450 000 Kč (výrok I) a žalobce b) 340 000 Kč (výrok II), oba se zákonným úrokem z prodlení z těchto částek od 22. 11. 2019 do zaplacení, žalobkyně c) 340 000 Kč (výrok III) a žalobce d) 150 000 Kč (výrok IV), oba se zákonným úrokem z prodlení z těchto částek od 1. 3. 2020 do zaplacení, a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Takto rozhodl o žalobě, kterou

se žalobci domáhali zaplacení pojistného plnění na náhradu nemajetkové újmy za duševní útrapy, které jim vznikly v souvislosti s úmrtím M. H. (dále též „poškozený“), syna žalobce a), polorodého bratra žalobců b) a c), synovce a zároveň kmotřence žalobce d). Vyšel ze zjištění, že dne 8. 4. 2017 P. T., který řídil vozidlo Škoda Octavia kombi, pojištěné pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla u žalované, způsobil dopravní nehodu tak, že v důsledku nepřiměřené rychlosti pod vlivem návykových látek (alkoholu a marihuany) uvedl vozidlo do smyku a po nárazu do obrubníku středového dělicího pásu přešel do protisměru, kde bočně narazil do sloupu veřejného osvětlení. Jeho spolujezdec M. H., který seděl na zadním sedadle za řidičem, nebyl připoután bezpečnostním pásem a byl rovněž pod vlivem alkoholu (2,81 ‰), na místě nehody zemřel. Řidič byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Žalovaná před zahájením řízení vyplatila na náhradu nemajetkové újmy vzniklé usmrcením osoby blízké žalobci a) 550 000 Kč a jím uhrazené pohřební výlohy, žalobci b) 210 000 Kč, žalobkyni c) 210 000 Kč a část jí uhrazených pohřebních výloh a žalobci d) 50 000 Kč. Po právní stránce soud věc posoudil podle § 2958 a § 2959 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, (dále jen „o. z.“), a s odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu se zabýval zejména intenzitou vzájemných vztahů žalobců se zemřelým. Uzavřel, že žalobce a) měl se synem standardní vztah otce s dospělým synem, přičemž přihlédl k tomu, že manželství rodičů poškozeného bylo rozvedeno, když mu bylo 5 let, byl svěřen do péče matky, která veškerou péči zajišťovala sama, neboť žalobce a) syna vídal celé jeho dětství jednou za 14 dní. Rovněž vztah mezi poškozeným a nevlastními sourozenci - žalobci b) a c), i když byl nepochybně pevný, nepovažoval soud za nadstandardní. Žalobce b) žil v posledních 7 letech nepřetržitě mimo Českou republiku, pomáhal sice poškozenému se zajištěním práce v Anglii, ale nebyli na sobě nijak (ani finančně) závislí, nebydleli spolu a v řízení nebyla prokázána ani další forma vzájemné součinnosti po připravovaném příjezdu M. H. do Anglie. Žalobkyně c) s poškozeným sice podnikali společné rodinné výlety a společně užívali jednu chatu, což ale soud nepovažoval za projev „enormně nadstandardního“ vztahu. V úvahu soud vzal i velký věkový rozdíl mezi nimi a poškozeným (15 a 16 let), ale i to, že šlo o polorodé sourozence. Žalobce d) byl strýcem a kmotrem poškozeného, bydleli spolu v době, kdy se M. H. narodil a i později, když si přestal rozumět s matkou, měli společné zájmy a rozuměli si. Přesto však soud nepovažoval jejich vztah za nijak nadstandardní a nebyla mezi nimi finanční ani jiná závislost. Soud pak rovněž přihlédl k nezodpovědnému chování řidiče, i k benevolentnímu přístupu poškozeného k dodržování bezpečnostních předpisů, neboť nebyl připoután bezpečnostním pásem a jízdu podstoupil v silné opilosti.

2. K odvolání všech žalobců Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 6. 4. 2022, č. j. 62 Co 46/2022-178, ve znění opravného usnesení Městského soudu v Praze ze dne 22. 4. 2022, č. j. 62 Co 46/2022-184, změnil rozsudek soudu prvního stupně v zamítavých výrocích I až III tak, že uložil žalované povinnost zaplatit žalobci a) 200 000 Kč, žalobci b) 90 000 Kč a žalobkyni c) 90 000 Kč, vše se zákonným úrokem z prodlení z těchto částek od 22. 11. 2019 do zaplacení, jinak rozsudek v těchto výrocích potvrdil (výroky I až III), potvrdil jej i v zamítavém výroku IV (výrok IV), změnil jej v nákladovém výroku ve vztahu mezi žalobcem d) a žalovanou a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů ve vztahu mezi žalobci a) až c) a žalovanou (výrok VI) a o náhradě nákladů odvolacího řízení ve vztahu mezi žalobcem d) a žalovanou (výrok VII). Vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně a po doplnění dokazování stanovil základní částku náhrady za nemajetkovou újmu ve výši 551 159 Kč. Ohledně intenzity vztahu poškozeného s žalobci a) až c) se však neztotožnil s jeho právním posouzením. U žalobců a) až c) zohlednil, že poškozený neměl vlastní rodinu, a proto byly jeho vztahy s těmito žalobci intenzivnější. Přihlédl rovněž ke kritériu věku - M. H. zemřel ve věku nedožitých 42 let, žalobci a) bylo v té době 65 let. Odvolací soud zohlednil, že ačkoliv vztahy poškozeného s otcem v jeho útlém dětství značně utrpěly rozvodem manželství rodičů, byl žalobce a) jeho nejbližším příbuzným, v době dospívání a dospělosti poškozeného se sblížili, pravidelně se setkávali, trávili spolu volný čas (prázdniny, dovolené). Žalobce a) syna finančně podporoval, pomáhal mu řešit bytové záležitosti a podporoval jej v jeho životních plánech. Nyní žalobce a) trpí smutkem, nespavostí a má psychické problémy, byť se s nimi nijak neléčí. Soud uzavřel, že vztahy

mezi otcem a poškozeným byly nadstandardní a za přiměřenou považoval náhradu nemajetkové újmy žalobce a) ve výši 750 000 Kč (základní náhradu navýšil přibližně o 36 %). U žalobců b) a c), přestože byli polorodí sourozenci zemřelého, rovněž shledal nadstandardní intenzitu vztahů. Žalobce b) zajistil pro bratra dlouhodobou práci ve Velké Británii a v roce 2018 byl léčen pro závažné psychické problémy způsobené akutním žalem a depresí v důsledku úmrtí bratra. Žalobkyně c) s bratrem trávila volný čas, rodinné oslavy, prázdniny, byl pro ni vzorem. Výrazný věkový rozdíl mezi těmito žalobci a zemřelým nepovažoval odvolací soud za důvod pro snížení náhrady s tím, že se v dospělosti částečně stírá. S odkazem na judikaturu odvolací soud dovodil, že jestliže v případě sourozenců dosahuje náhrada při standardních vztazích tří čtvrtin základní náhrady, je třeba zohlednit skutečnost, že v případě žalobců b) a c) jde o sourozence polorodé, což odůvodňuje další snížení náhrady, a proto stanovil základní náhradu ve výši 240 000. Protože popsané vztahy mezi sourozenci hodnotil jako nadstandardní, náhradu zvýšil o 25 %; za přiměřenou pro každého z žalobců b) a c) tak považoval náhradu ve výši 300 000 Kč. V případě žalobce d) se odvolací soud stran výše náhrady zcela ztotožnil se soudem prvního stupně, neboť jeho vztah s poškozeným se nijak nevymykal běžným vztahům na této příbuzenské úrovni. Důvodem pro snížení náhrady z důvodu spoluúčasti poškozeného na následcích nehody pak podle odvolacího soudu není nepřipoutání se bezpečnostním pásem, neboť v řízení bylo znaleckými posudky prokázáno, že jeho použití by škodlivému následku nezabránilo. Proto tato skutečnost není v příčinné souvislosti s následky dopravní nehody. Požitím alkoholu během jízdy neporušil poškozený žádnou svou právní povinnost a pokud jde o to, že podstoupil jízdu s řidičem pod vlivem alkoholu a návykových látek, předmětem dokazování nebylo (žalovaná toto tvrzení uplatnila až v odvolacím řízení), že by poškozený nastoupil do vozidla vědomě s takovýmto řidičem, naopak z něj vyplynulo, že poškozený byl v okamžiku nástupu ve stavu těžké opilosti, kdy to, že jízdu absolvuje s rovněž opilým řidičem, nebyl schopen vůbec vnímat.

3. Rozsudek odvolacího soudu ve výrocích I až III, pokud jimi byly potvrzeny zamítavé části rozsudku soudu prvního stupně, a ve výroku IV, napadli žalobci dovoláním. Přípustnost dovolání spatřují v tom, že se odvolací soud odchytil od rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 3463/2018, neboť náhrada nemajetkové újmy přiznané žalobcům b) a c) je nepřiměřeně nízká. Náhrada ve výši 300 000 Kč představuje pouze 55 % základní výměry odškodnění a nedosahuje ani 50 % náhrady přiznané žalobci a). Neodpovídá proto v rozsudku odkazované judikatuře (kde bratru zemřelého byla poskytnuta náhrada 650 000 Kč a babičkám 300 000 Kč) a není způsobila vyvážit utrpení žalobců b) a c). Za dosud neřešenou považují otázku, jakým způsobem má být náhrada duševních útrap sourozence jako další osoby blízké stanovena v případě polorodých sourozenců. Domnívají se, že by nemělo být rozlišováno, zda jde o sourozence polorodé či plnorodé, zvláště za situace, kdy odvolací soud uzavřel, že vztahy mezi poškozeným a jeho sourozenci byly v podstatě na stejné úrovni jako v případě vlastních sourozenců. Namítají dále, že soud nesprávně posoudil vztah poškozeného s žalobcem d), který žil ve společné domácnosti s poškozeným od jeho narození, podílel se na jeho výchově a jejich vztahy byly mimořádně intenzivní, navíc posíleny vztahem kmotrovským. Dovolatelé poukazují na to, že náhrada v závislosti na stupni příbuzenství by měla být zdůvodnitelná a předvídatelná. Proto jde-li o strýce, měla by být základní náhrada snížena o jednu čtvrtinu oproti částce přiměřené pro sourozence. Otázku míry snížení náhrady u osob ve vzdálenější linii příbuzenství považují v rozhodovací praxi odvolacího soudu za dosud nevyřešenou. Zohledněna by podle nich měla být i skutečnost, že podle dat z dubna 2022 vzrostla cenová hladina meziročně o 14,2 % a aktuálně se inflace zvýšila o 20 % oproti předchozímu roku. Shodná náhrada byla podle citovaných judikátů přiznávána již v roce 2021, kdy o této mimořádné ekonomické situaci nemohlo být ani uvažováno. V této souvislosti se jeví nesprávným i právní posouzení výše náhrady pro žalobce a). Upozornili rovněž na řízení vedené o žalobě matky zemřelého, která se domáhá stejné částky jako žalobce a) v tomto řízení s tím, že částky přiznané jim by měly být v zásadě shodné. Navrhli proto zrušení rozsudku odvolacího soudu v napadených výrocích a vrácení věci odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

4. Žalovaná ve vyjádření k dovolání uvedla, že odvolací soud hodnotil vztahy mezi žalobci a) až c) a poškozeným nesprávně, když jednostranně vyzdvihl pouze některé momenty. Zdůrazněn byl hezký vztah s otcem v dospělosti, dovozen závěr o stírání věkového rozdílu mezi dospělými sourozenci nebo plánované zprostředkování zaměstnání žalobcem b). Naopak byl zcela pomínut fakt, že celé dětství a mládí poškozeného proběhlo téměř bez otce. Rovněž občasná dojíždění na chatu nebo společné trávení Vánoc či narozenin s polorodou mladší sestrou lze stěžít považovat za intenzivní trávení společného času. Žalobce b) žil dlouhodobě v cizině. Obsah pojmu „nadstandardní vztah“ by v tomto pojetí byl devalvován tak, že by se týkal všech rodin. Nesouhlasí ani s posouzením nulové spoluúčasti zemřelého na následcích nehody. Navrhla zrušení rozsudku odvolacího soudu.

5. Nejvyšší soud posoudil dovolání podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2022, dále jen „o. s. ř.“, a jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, osobami k tomu oprávněnými – účastníky řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), zastoupenými advokátem ve smyslu § 241 o. s. ř., se zabýval jeho přípustností.

6. Podle § 2959 o. z. při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy manželů, rodičů, dítěti nebo jiné osobě blízké, peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.

7. Citované ustanovení s účinností od 1. 1. 2014 nově stanoví široké obecné pravidlo pro odčinění duševní újmy pozůstalých při ztrátě osoby blízké. Jedná se o právo ryze osobního charakteru, které je svou povahou úzce spjato s osobou pozůstalého, neboť jeho cílem je přiměřeně vyvážit, popřípadě zmírnit nemajetkovou újmu vzniklou pozůstalému v jeho osobnostní sféře a odčinit zásah do práva na budování a rozvíjení rodinných vztahů (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2018, sp. zn. 25 Cdo 293/2018, publikované pod č. 50/2019 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní, dále jen "Sb. rozh. obč."). Újma, která se odčínuje, spočívá především v psychických útrapách (smutku, žalu) způsobených vnímáním smrti blízkého člověka; odčinit je však třeba i další citové strádání, jako např. šok ze zprávy o smrtelném úrazu blízké osoby, ztrátu životní perspektivy, obavy o budoucnost apod. [srov. Bezouška, P. in Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1721, bod V, marg. 22]. U újmy, která nemá majetkový charakter, je vyloučeno uvedení do původního stavu, exaktní vyčíslení peněžité náhrady za tuto újmu je z povahy věci vyloučeno, a normativní požadavek "plného vyvážení utrpení" je tedy iluzorní a nelze jej vykládat v tom smyslu, že by náhrada měla být "co největší". Nastupuje proto satisfakce (zadostiučinění), která má alespoň zmírnit nepříznivé stavy vzniklé škodlivým zásahem do osobnostní sféry poškozeného, případně poskytnout poškozenému, aby si těžko měřitelné a na peníze ne zcela exaktně převoditelné potíže nemajetkového charakteru vykompenzoval tím, že si pomocí finančních prostředků, případně předmětů či požitků pořízených za poskytnutou náhradu, zpříjemní či usnadní život. Při určování náhrady za duševní útrapy spojené s usmrcením osoby blízké by její výše měla odrážet obecně sdílené představy o spravedlnosti a slušnosti.

8. Obecně platí, že soud musí při úvaze o přiměřenosti požadované náhrady za nemajetkovou újmu vzniklou na osobnosti fyzické osoby především vyjít jak z celkové povahy, tak i z jednotlivých okolností konkrétního případu, musí přihlídnout např. k intenzitě, povaze a způsobu neoprávněného zásahu, k charakteru a rozsahu zasažené hodnoty osobnosti, k trvání i vlivu vzniklé nemajetkové újmy pro postavení a uplatnění postižené fyzické osoby ve společnosti apod. (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2007, sp. zn. 30 Cdo 2206/2006). Vycházet je přitom třeba z principu proporcionality tak, že soud porovná částky této náhrady přisouzené v jiných případech, a to nejen obdobných, ale i dalších, v nichž se jednalo o zásah do jiných osobnostních práv, zejména do práva na lidskou důstojnost. Způsobem, jak lze dosáhnout relativně spravedlivého vyčíslení výše peněžité náhrady, je tak i zohlednění částek přiznaných v jiných srovnatelných řízeních, současně při respektování předem jasných a pevných kritérií (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 22. 12. 2015,

sp. zn. I. ÚS 2844/14).

9. Při určování výše náhrady za duševní útrapy spojené s usmrcením osoby blízké ve smyslu § 2959 o. z., je podle již ustálené judikatury Nejvyššího soudu třeba zohlednit okolnosti jak na straně pozůstalého, tak i na straně škůdce. Na straně pozůstalého je významná zejména intenzita jeho vztahu se zemřelým, věk zemřelého a pozůstalých, případná existenční závislost na zemřelém a případná jiná satisfakce (jako např. omluva, správní postih škůdce či jeho trestní odsouzení), která sice obvykle není sama o sobě dostačující, její poskytnutí však může mít vliv na snížení peněžitého zadostiučinění. Zohlednit lze rovněž, byl-li pozůstalý očitým svědkem škodní události, byl-li s jejími následky bezprostředně konfrontován či jakým způsobem se o nich dozvěděl. Kritéria odvozená od osoby škůdce jsou především jeho postoj ke škodní události, dopad události do jeho duševní sféry, forma a míra zavinění a v omezeném rozsahu i majetkové poměry škůdce, které jsou významné pouze z hlediska toho, aby výše náhrady pro něj nepředstavovala likvidační důsledek. Při stanovení konkrétní výše náhrady lze za základní částku náhrady, modifikovatelnou s užitím zákonných a judikaturou dovozených hledisek, považovat v případě nejbližších osob dvacetinásobek průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za rok předcházející smrti poškozeného, v daném případě 551 580 Kč (nikoli 551 159 jak uvádí odvolací soud). Takto nastavená základní částka je východiskem k další úvaze soudu o výši náhrady zohledňující již konkrétní aspekty té které projednávané věci (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2018, sp. zn. 25 Cdo 894/2018, publikovaný pod č. [85/2019](#) Sb. rozh. obč. a již citovaný náleží Ústavního soudu ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 2844/2014). Pro úplnost pak lze dodat, že k modifikaci základní částky by mělo docházet zpravidla již jen v řádu desítek procent, nikoli vícenásobků (rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2020, sp. zn. 25 Cdo 4478/2018).

10. Citované ustanovení vymezuje okruh osob, kterým odškodnění náleží, na základě premisy, že u nich zpravidla nastává citová újma při ztrátě blízké osoby. Vzhledem k tomu, že je velmi problematické prokázat a změřit skutečnou míru utrpení někoho, kdo přišel o blízkou osobu, vychází právní praxe z předpokladu určité obvyklé intenzity zásahu do osobnostních práv, kterou není třeba prokazovat, tedy že se uplatní obecná zkušenost. Předpokládá se tedy, že běžné rodinné vztahy mají určitou kvalitu, a že slabší než obvyklé (byť v zásadě dobré) vztahy či naopak nadprůměrně kvalitní a intenzivní vztahy již vyžadují provedení důkazů k osvědčení takové odchylky, aby bylo skutečně odůvodněno přiznání nižší či vyšší než výchozí částky (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 4. 2023, sp. zn. 25 Cdo 757/2022, řešící mimo jiné intenzitu rodinných vztahů zemřelého a sekundární oběti).

11. Odvolací soud v posuzované věci uzavřel, že vztahy mezi žalobcem a) a poškozeným sice nebyly v minulosti (po rozvodu manželství rodičů M.) zvláště časté, avšak v dospělosti M. se intenzita jejich vztahů podstatně zvýšila, trávili spolu volný čas, společně se širší rodinou svátky a Vánoce, otec zemřelého podporoval a po jeho úmrtí trpí smutkem a nespavostí. Odvolací soud tyto zjištěné okolnosti zhodnotil, posoudil vztah mezi žalobcem a) a poškozeným jako velmi intenzivní, zohlednil i to, že poškozený zemřel ve středním věku, kdy bylo možno předpokládat jeho péči o otce v době stáří žalobce a), a při stanovení náhrady přihlédl i k velké nezodpovědnosti a lehkomyšlnosti škůdce, kterou lze považovat za hrubé porušení povinností z nedbalosti. Neopomněl však rovněž přihlédnout k tomu, že nežili ve společné domácnosti a nebyli na sobě existenčně závislí. Jestliže odvolací soud žalobci a) jako nejbližšímu příbuznému poškozeného (otci) přiznal náhradu 750 000 Kč, a zvýšil ji tedy o 36 %, není tato částka vzhledem k prokázaným okolnostem zjevně nepřiměřeně nízká (§ 2959 o. z. patří k právním normám s relativně neurčitou hypotézou a v takovém případě může dovolací soud úvahu odvolacího soudu o přiměřené náhradě druhotné oběti přezkoumat pouze v případě její zjevné nepřiměřenosti - k aplikaci právní normy s relativně neurčitou hypotézou srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2009, sp. zn. 22 Cdo 1618/2007, nebo ze dne 21. 10. 2008, sp. zn. 21 Cdo 4059/2007). Odvolací soud neopomněl zabývat se přiznanou výší náhrady i ve srovnání s jinými

obdobnými případy, postupoval tedy ve shodě s výše uvedenou ustálenou rozhodovací praxí dovolacího a Ústavního soudu.

12. Žalobce a) v dovolání spatřoval nesprávnost právních závěrů odvolacího soudu v podstatě jen v tom, že při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu nevzal v úvahu ekonomický vývoj společnosti a změnu životní úrovně (nárůst cenové hladiny a inflace) od doby vydání rozhodnutí použitých ke komparaci. K této námitce dovolací soud zdůrazňuje, že rozhodnutí o odškodnění nemajetkové újmy má deklaratorní povahu. Újma vznikla škodní událostí a k době vzniku újmy se váže i její náhrada, jejíž výši nelze jen z důvodu plynutí času měnit. K náhradě újmy vzniklé tím, že plnění nebylo poskytnuto povinným včas (v době splatnosti), slouží úrok z prodlení, na nějž žalobci nárok uplatnili a který rovněž z části ekonomickou situaci společnosti odráží. Směřuje-li námitka k délce soudního řízení, slouží k náhradě újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení jiné nároky (viz zákon č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem) a není možno připustit, aby na případné pochybení státních orgánů doplácela některá ze stran soudního řízení. Náhrada nemajetkové újmy druhotné oběti se stanoví podle kritérií výše uvedených, na něž ekonomický vývoj společnosti a změna životní úrovně (nárůst cenové hladiny a inflace) nemá vliv. Konstrukce náhrady nemajetkové újmy vychází z vyjádření újmy v penězích, a nikoli z přepočtu peněz na hmotné předměty a zpět na peníze, což by neodpovídalo pojetí skutečné škody, jak je dovozena judikaturou Nejvyššího soudu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 2. 2001, sp. zn. 25 Cdo 38/2000, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2012, sp. zn. 28 Cdo 96/2012). Peníze plní úlohu všeobecného ekvivalentu a tuto funkci neztrácí ani vlivem inflace, která se projevuje vzestupem cenové hladiny a zpravidla má za důsledek to, že za stejnou částku peněz lze v různých obdobích pořídit rozdílný objem spotřebních předmětů či jiných požitků. Na výši zadostiučinění za nemajetkovou újmu tedy znehodnocení měny v důsledku inflace či nárůstu mzdové, platové a cenové úrovně vliv nemá (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2018, sp. zn. 30 Cdo 4428/2016, proti němuž podaná ústavní stížnost byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 8. 1. 2020, sp. zn. I. ÚS 3110/18). Navíc pokud jde o inflaci, jedná se o kritérium velmi proměnné, jak se ukazuje i v současné době. Konečně je třeba zdůraznit, že i z důvodu zohlednění ekonomické situace společnosti v době, kdy újma vznikla, a která je tedy pro stanovení náhrady rozhodná, stanovila judikatura Nejvyššího soudu základní částku náhrady tak, aby právě tuto okolnost odrážela (viz bod 17 odůvodnění již výše citovaného rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2018, sp. zn. 25 Cdo 894/2018). I z tohoto důvodu má soud pro určení výše přiměřeného zadostiučinění použít srovnatelné případy, které jsou projednávanému případu časově co možná nejbližší, popřípadě vyjádřit srovnání v procentních poměrech a nikoli v absolutních částkách. Tím je nutnost jakékoliv korekce výše přiměřené náhrady s ohledem na inflaci či změnu životní úrovně eliminována. Uvedené platí i pro určení výše náhrady pro ostatní žalobce.

13. Lze uzavřít, že odvolací soud se při stanovení výše náhrady žalobci a) od ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího ani Ústavního soudu neodchýlil, a proto jeho dovolání není podle § 237 o. s. ř. přípustné. Z těchto důvodů dovolání žalobce a) podle § 243c odst. 1 o. s. ř. odmítl.

14. Dovolání žalobců b) a c) je však podle § 237 o. s. ř. přípustné pro posouzení otázky výše náhrady za duševní útrapy spojené s úmrtím polorodého sourozence, která dosud nebyla dovolacím soudem vyřešena.

15. Podle § 22 odst. 1 o. z. osoba blízká je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství (dále jen "partner"); jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní. Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí.

16. Jak bylo uvedeno již výše, § 2959 o. z. výslovně zakládá nárok na odčinění újmy manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké. Při rozhodování o základu nároku je proto nezbytné zabývat se tím, zda nárok uplatňují osoby přímo uvedené v tomto ustanovení a ohledně jiných osob zhodnotit, zda splňují předpoklady uvedené v § 22 odst. 1 o. z. Podle tohoto ustanovení se za osoby blízké bez dalšího považují sourozenci a příbuzní v řadě přímé. Jde-li pak o vzdálenější příbuzné (např. strýcové, tety, synovci, neteře) nebo další osoby, jež se vůči zemřelému považují za osoby blízké, přestože nejsou v příbuzenském vztahu, je povinností soudu podle § 22 odst. 1 o. z. posoudit, zda újmu (úmrtí blízké osoby) důvodně pocítují jako újmu vlastní, tedy zda vztahy dosahují té intenzity, jakou má citované ustanovení na mysli.

17. Otázkou stanovení výše náhrady za duševní útrapy sourozence jako další blízké osoby (§ 22 odst. 1 o. z.) se dovolací soud opakovaně zabýval. Dovedil, že výše odškodnění pro dospělé sourozence bývá zpravidla přibližně o jednu čtvrtinu nižší než u nejbližších osob. Je tomu tak proto, že dospělí sourozenci obvykle mají svou vlastní rodinu a jejich kontakt nebývá srovnatelně intenzivní jako v dětském věku. Ve výjimečných případech však tam, kde jsou sourozenecké vztahy pevnější (např. u sourozenců žijících společně či z jiných opodstatněných důvodů), může se výše náhrady dostat i na úroveň základu osob nejbližších (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2019, sp. zn. 25 Cdo 3463/2018, ze dne 31. 10. 2023, sp. zn. 25 Cdo 2488/2023, či ze dne 15. 12. 2022, sp. zn. 25 Cdo 54/2021, a náleží Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2020, sp. zn. IV. ÚS 2578/19). Naopak tam, kde se vztahy omezily na minimum, případně se zhoršily oproti standardním poměrům, má tomu odpovídat i snížená částka náhrady.

18. Odvolací soud při stanovení náhrady nemajetkové újmy žalobců b) a c) kladl důraz na skutečnost, že jsou polorodými sourozenci poškozeného (mají společného pouze otce), a proto vycházel ze základní částky snížené o více než polovinu, tedy z částky 240 000 Kč. Avšak z hlediska v judikatuře uvedených kritérií je klíčovou okolností kvalita vzájemných vztahů mezi zemřelým a pozůstalými sourozenci. Není rozhodné, zda se jedná o sourozence plnorodé nebo polorodé, rozhodující je intenzita vztahů mezi nimi. Z tohoto hlediska může být významné, že plnorodí sourozenci, na rozdíl od polorodých, spolu žijí od malička. Avšak i když tomu tak není a je zjištěno, že vztahy mezi nimi jsou intenzivní a blízké, nemá skutečnost, zda mají společného rodiče jednoho nebo oba žádný význam. Lze uzavřít, že pro stanovení výše náhrady za duševní útrapy spojené s úmrtím sourozence je zásadní kvalita vzájemných vztahů a nikoli okolnost, zda jsou plnorodými nebo polorodými sourozenci.

19. V posuzované věci ze skutkových zjištění (která nepodléhají dovolacímu přezkumu) vyplývá, že byt byl mezi zemřelým M. H. a žalobci b) a c) velký věkový rozdíl (15 a 16 let), setkávali se od nejútlejšího věku žalobců b) a c), byt nežili ve společné domácnosti. Poškozený novou rodinu svého otce navštěvoval, žalobkyni c) vyzvedával ze školky, všichni jezdili společně na chalupu a trávili spolu prázdniny i rodinné svátky. Od dětství žalobců b) a c) byl mezi nimi a poškozeným pevný sourozenecký vztah, byl pro ně vzorem. Není tedy dán žádný důvod, který by svědčil pro snížení základní výše náhrady pro sourozence, jak ji dovodila judikatura (oproti základní náhradě sníženou o čtvrtinu), v daném případě tedy částky mírně přesahující 400 000 Kč (přesně 413 835 Kč).

20. Na rozdíl od odvolacího soudu však dovolací soud neshledává žádné okolnosti, které by svědčily o tom, že mezi žalobci b) a c) a zemřelým byly mimořádně nadstandardní vztahy. V době škodní události byli všichni dospělí, nežili ve společné domácnosti, nebyli na sobě existenčně závislí. Žalobce b) žil dlouhodobě (podle obsahu spisu od roku 2013) v Anglii, kde pracoval, takže se s M. nevidali. Pro bratra sice zajišťoval v Anglii práci, měli společné plány a velmi často si telefonovali, což však za daných okolností (absence osobního kontaktu) nelze považovat za mimořádně nadstandardní vztahy. Dovolací soud nezpochybnuje, že smrt bratra žalobce b) velmi zasáhla a vyvolala u něj psychické problémy, se kterými se léčil, avšak tato skutečnost sama o sobě závěr, že mezi nimi byly vztahy mimořádně intenzivní, jež odůvodňují vyšší náhradu nemajetkové újmy,

nezakládá (k těmto zdravotním problémům totiž mohly přispět i jiné okolnosti, např. okolnosti souvisící s dlouhodobým pobytem v cizině či jeho psychická labilita). Vztahy mezi poškozeným a žalobkyní c) pak odpovídaly běžným (dobrým) sourozeneckým vztahům v dospělém věku – stýkali se, chodili společně do kostela, často si telefonovali, trávili společně (i se širší rodinou) čas na chatě nebo Vánoce.

21. I když v daném případě ze strany škůdce nejde o úmyslné zavinění, které je ve smyslu § 2957 o. z. výslovně uvedeným zákonným důvodem pro zvýšení náhrady, je i v případě tzv. objektivní odpovědnosti škůdce (nastupující bez ohledu na protiprávnost a zavinění) namísto při stanovení výše jednorázové náhrady za usmrcení osoby blízké zohlednit též případnou hrubou nedbalost při počínání škůdce, je-li prokázána (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2023, sp. zn. 25 Cdo 2421/2022). V daném případě míra zavinění řidiče, který způsobil dopravní nehodu jízdou v extrémní rychlosti pod vlivem alkoholu a návykových látek (hrubá nedbalost), odůvodňuje zvýšení náhrady nemajetkové újmy za ztrátu osoby blízké (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 9. 2018, sp. zn. 25 Cdo 2276/2018).

22. Uvedeným okolnostem odpovídá náhrada ve výši 430 000 Kč pro každého ze žalobců b) a c), kterou považuje dovolací soud za přiměřenou i náhradě poskytnuté v dalších srovnatelných případech. Například v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 9. 2022, sp. zn. 25 Cdo 1497/2021, nebyla jako zjevně nepřiměřeně nízká posouzena náhrada ve výši 400 000 Kč přiznaná dospělému bratru zemřelého [žalobci c)] za situace, že bratři k sobě měli blízko, velmi často se stýkali, byť měl žalobce c) již vlastní rodinu, k úmrtí bratra došlo v mladém věku (23 let) a škůdce zavinil dopravní nehodu z nedbalosti a projevil pozůstalým velkou lítost. Ve stejné věci neshledal soud jako nepřiměřeně nízkou náhradu ve výši 380 000 Kč přiznanou dalším sourozencům zemřelého, kterým bylo v době jeho smrti 5 a 12 let, měli se s bratrem rádi, stýkali se, zemřelý matce pomáhal s péčí o ně. Tento případ je s posuzovanou věcí srovnatelný, neboť ke škodní události došlo pouze o rok dříve než v posuzované věci, základní výše náhrady tedy není podstatně odlišná, mezi sourozenci byl v obou případech velmi dobrý vztah. Rozdíl mezi nimi spočívá v tom, že v nyní posuzované věci soud zohlednil zvýšením náhrady hrubou nedbalost při jednání škůdce, jímž škodu způsobil, na rozdíl od porovnávané věci, kde se o hrubou nedbalost nejednalo a škůdce projevoval velkou lítost.

23. Přípustné je i dovolání žalobce d), a to pro posouzení otázky výše náhrady za duševní útrapy spojené s úmrtím osoby blízké, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené praxe dovolacího soudu.

24. Žalobce d) považoval výši náhrady poskytnuté mu žalovanou a aprobovanou odvolacím soudem za nízkou s tím, že by náhrada, vzhledem ke vzdálenějšímu příbuzenskému vztahu mezi poškozeným a jím, měla být o čtvrtinu nižší než u sourozenců (tedy polovina základní náhrady) a měla by být judikaturou takto jasně stanovena, což se zatím nestalo.

25. Jak již bylo zmíněno, u druhotných obětí, jež jsou vůči poškozenému v rodinném vztahu založeném příbuzenským poměrem v řadě nepřímé (strýc, teta, bratranec, sestřenice apod.) nebo nejsou v žádném příbuzenském poměru, může nárok na náhradu nemajetkové újmy podle § 2959 o. z. vzniknout pouze tehdy, pokud je prokázáno, že újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní (§ 22 odst. 1 o. z.). Zda o splnění těchto podmínek v konkrétním případě půjde či nikoliv, je třeba vždy posoudit podle okolností konkrétního případu. V tomto smyslu mohou být relevantní např. okolnosti, jaký vzájemný styk mají osoby, o něž jde, zda žijí ve společné domácnosti, jaké jsou v takové domácnosti poměry, projevují-li tyto osoby o sebe zájem a jaký, jsou-li na sebe navzájem odkázáni výživou nebo pomáhají-li si vzájemně v závažných případech, nouzi, nemoci či stáří apod. Dospěje-li soud k závěru, že jde o osobu blízkou, je pro závěr o výši přiměřené náhrady rozhodná intenzita vzájemných vztahů.

26. Z tohoto výkladu vyplývá, že u vzdálenějších příbuzných či ostatních osob blízkých nelze založit úvahu o jejich duševních útrapách na pravidle, že takové útrapy v obdobné situaci při běžných vztazích automaticky nastávají (jak je tomu u rodičů, dětí, manželů nebo sourozenců a příbuzných v řadě přímé, kde se určitá kvalita vztahů předpokládá), ale na dalších konkrétních okolnostech, které jsou rozhodné pro závěr, zda se vůbec jedná o osobu blízkou, případně pro výši náhrady. Vzhledem k různorodosti okolností jednotlivých případů a vztahů mezi osobami blízkými, není na místě odstupňovat výši náhrady, jak to navrhuje žalobce d), ale v každém jednotlivém případě zkoumat všechny okolnosti a na základě nich stanovit výši náhrady, která bude přiměřená náhradám přiznávaným v jiných obdobných případech.

27. Odvolací soud obsahově uzavřel, že žalobce d) lze ve vztahu k poškozenému považovat za osobu blízkou ve smyslu § 22 odst. 1 o. z., avšak žalovanou již poskytnutou náhradu ve výši 50 000 Kč považoval za přiměřenou tomu, že se jedná o strýce ze strany otce, tedy osobu ve vzdálenějším příbuzenském vztahu, který měl svou vlastní rodinu, a vzájemné vztahy se tak nevymykaly běžným vztahům na této příbuzenské úrovni. Vzhledem ke zjištěným okolnostem nelze závěru odvolacího soudu, že žalobce d) byl ve vztahu k poškozenému osobou blízkou, ničeho vytknout. Avšak při úvaze o výši náhrady odvolací soud pominul, že žalobce d) žil v útlém dětství poškozeného ve společném bytě, podílel se v té době na jeho výchově a byl jeho kmotrem, a to v nábožensky založené rodině, kde má tato skutečnost značný význam. Stýkali se i později, v dětství trávili spolu s ostatními žalobci a dcerou žalobce d) čas o prázdninách, v době dospívání poškozeného i v jeho dospělosti měli stejné zájmy (o gastronomii), žalobce d) poškozeného učil svému oboru, přátelili se, chodili společně (i se širší rodinou) do kostela a v době, kdy si poškozený přestal rozumět s matkou (respektive s jejím manželem), spolu nějakou dobu bydleli. Tyto okolnosti svědčí o značně intenzivnějším vztahu, než je běžný mezi strýcem a synovcem, a proto odůvodňují zvýšení náhrady za duševní útrapy spojené s úmrtím poškozeného.

28. Z těchto důvodů považuje dovolací soud úvahu o dostatečnosti náhrady poskytnuté žalovanou za zjevně nepřiměřenou (jak bylo zmíněno již v bodu 11 tohoto rozhodnutí, § 2959 o. z. je právní normou s relativně neurčitou hypotézou, kdy úvahu odvolacího soudu ohledně výše náhrady za duševní útrapy spojené s usmrcením osoby blízké je v rámci dovolacího řízení možno revidovat, jen pokud by byla zjevně nepřiměřená). Všem zjištěným okolnostem výše uvedeným odpovídá, podle názoru dovolacího soudu, náhrada ve výši 100 000 Kč, tedy přibližně pětiny základní náhrady. Tato náhrada zohledňuje výše popsaný intenzivní vztah mezi žalobcem d) a poškozeným, skutečnost, že k jeho úmrtí došlo v důsledku hrubé nedbalosti škůdce, avšak současně i to, že na sobě navzájem nebyli existenčně závislí a že žalobce d) má vlastní rodinu, takže poškozený nebyl jeho jedinou blízkou osobou. Výše náhrady se nevymyká úrovni náhrady přiznávaných ve srovnatelných případech, například v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2020, sp. zn. 25 Cdo 3180/2020, byla náhrada sice poskytnuta ve výši poloviny základní částky (265 000 Kč), avšak za situace, že se jednalo o budoucího zetě zemřelé, který jako dlouholetý přítel budoucí manželky v její rodině dlouhodobě přebýval, k zemřelé a jejímu manželovi (který dopravní nehodu, při níž došlo k úmrtí, zavinil a při níž rovněž zahynul) si vytvořil blízký vztah téměř jako k vlastním rodičům, byl jimi podporován, se zemřelou se stýkali i pracovně, neboť byla zaměstnána ve společnosti, jejímž byl společníkem, a v důsledku její smrti měl zdravotní problémy. Ve srovnání s posuzovanou věcí se jednalo o intenzivnější a bližší vztah na úrovni nejen rodinné, ale i pracovní, navíc ztráta blízké osoby měla dopad i do zdravotního stavu druhotné oběti, proto je v daném případě přiměřené stanovit náhradu nižší (základní částka náhrady se pak v obou případech podstatně neliší, neboť ke škodní události v odkazované věci došlo pouze o rok dříve než v daném případě). V rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 18. 4. 2023, sp. zn. 25 Cdo 757/2022, pak byla dlouholeté rodinné přítelkyni přiznána náhrada 300 000 Kč, avšak za situace, že při dopravní nehodě zemřeli oba manželé, k nimž měla neobvykle úzký, dlouhodobý, ale i pracovní vztah, s tím, že byla zohledněna právě současná ztráta dvou blízkých osob. I ve srovnání s tímto případem se náhrada přiznávaná žalobci d) jeví jako

přiměřená.

29. Rozsudek odvolacího soudu je z těchto důvodů ve výši náhrady nemajetkové újmy náležející žalobcům b), c) a d) věcně nesprávný. Protože dosavadní výsledky řízení ukazují, že o věci je možné rozhodnout, dovolací soud podle § 243d odst. 1 písm. b) o. s. ř. změnil rozsudek odvolacího soudu v dovoláními napadené zamítavé části ohledně žalobců b), c) a d) tak, že v zamítavé části změnil rozsudek soudu prvního stupně a žalované uložil povinnost zaplatit každému z žalobců b) a c) dalších 130 000 Kč [430 000 Kč minus 300 000 Kč (dobrovolně plněných 210 000 Kč plus soudem pravomocně přiznaných 90 000 Kč)] a žalobci d) dalších 50 000 Kč. To vše se zákonným úrokem z prodlení stanoveným podle § 2 nařízení vlády č. [351/2013](#) Sb. ve znění účinném od 1. 8. 2019, a to od data, od kterého jej žalobci požadovali, neboť v té době byla již žalovaná s plněním v prodlení (§ 1970 o. z.). Ve zbývajících částech dovolání žalobců b), c) a d) jako nedůvodné zamítl.

30. Pro úplnost a s odkazem na § 13 o. z. dovolací soud poznamenává, že se nezabýval námitkou žalované uplatněnou ve vyjádření k dovolání, že se poškozený na vzniku újmy spolupodílel, neboť odvolací soud žádnou spoluúčast poškozeného neshledal, tento svůj závěr srozumitelně odůvodnil, přičemž žalovaná tento právní závěr odvolacího soudu dovoláním nenapadla. I když je tedy dovolacímu soudu známo, že současně probíhá dovolací řízení (pod sp. zn. 25 Cdo 630/2024), v němž se matka poškozeného M. H. domáhá stanovení vyšší náhrady za duševní útrapy způsobené jeho úmrtím, přičemž v té věci odvolací soud (na rozdíl od věci v tomto rozsudku řešené) dovodil, že poškozený se na vzniku újmy spolupodílel, nemohl se otázkou spoluúčasti poškozeného zabývat proto, že tento právní závěr nebyl dovoláním napaden.

31. Vzhledem k tomu, že byl rozsudek odvolacího soudu ve vztahu k žalobcům b), c) a d) změněn, postupoval odvolací soud podle § 243c odst. 3 věty první, § 224 odst. 2 o. s. ř. a rozhodl o náhradě nákladů řízení vzniklých v řízeních před soudem prvního stupně i soudem odvolacím, přičemž právo na náhradu nákladů řízení mají podle § 142 odst. 3 o. s. ř. tito žalobci. Náklady jsou tvořeny náklady na právní zastoupení, a to odměnou stanovenou podle § 9 odst. 4 písm. a) a § 12 odst. 4 vyhlášky č. [177/1996](#) Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve výši 2 480 Kč za jeden úkon právní služby u každého z uvedených žalobců. Dovolacímu soudu je znám náleze Ústavního soudu ze dne 7. 8. 2024, sp. zn. I. ÚS 3362/22, avšak vzhledem k tomu, že tento náleze se netýká peněžité náhrady za neoprávněné zásahy do práva na soukromý a rodinný život způsobené usmrcením osoby blízké podle § 2959 o. z. (jak je tomu v této věci), postupoval dovolací soud v souladu s výkladem Nejvyššího soudu (srov. usnesení ze dne 29. 4. 2021, sp. zn. 25 Cdo 2060/2020, a ze dne 27. 5. 2021, sp. zn. 25 Cdo 3771/2020, uveřejněná pod č. 2/2022 a 12/2022 Sb. rozh. obč.), jehož ústavní konformita nebyla zpochybněna usneseními různých senátů Ústavního soudu, a byla naopak potvrzena nálezy Ústavního soudu ze dne 5. 12. 2023, sp. zn. IV. ÚS 2137/23, bod 19, a ze dne 10. 1. 2024, sp. zn. IV. ÚS 2334/23, bod 20. Důvody setrvání na tomto právním názoru ve vztahu k rozhodování o náhradě nákladů řízení ve věcech náhrady nemajetkové újmy druhotných obětí nejsou v rozporu s náleze Ústavního soudu ze dne 7. 8. 2024, sp. zn. I. ÚS 3362/22 a jsou v souladu s náleze Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2024, sp. zn. I. ÚS 837/24, bod 56.

32. V řízení před soudem prvního stupně učinil právní zástupce žalobců 6 úkonů právní služby (převzetí věci, sepsal žaloby, vyjádření z 22. 10. 2020 a účast u tří jednání soudu prvního stupně). V odvolacím řízení učinil právní zástupce žalobců 2 úkony právní služby (sepsal odvolání a účast u jednání odvolacího soudu), jde tedy celkem o 8 úkonů právní služby, celková odměna za zastoupení tří osob činí 61 920 Kč. Náhrada dále sestává z paušální náhrady hotových výdajů advokáta ve výši 8 x 300 Kč podle § 2 odst. 1 a § 13 odst. 4 vyhlášky č. [177/1996](#) Sb. rozdělené mezi všechny tyto žalobce (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 25 Cdo 1610/2014), to vše zvýšeno o náhradu za daň z přidané hodnoty ve výši 21 % podle § 137 odst. 3 o. s. ř. (13 003 Kč). Celkové náklady za zastoupení tří osob činí 74 923 Kč, každému z žalobců b), c) a d) náleží tedy

náhrada nákladů ve výši 24 974 Kč (po zaokrouhlení na celé koruny). Náhrada je splatná k rukám zástupce žalobců (§ 149 odst. 1 o. s. ř.) v zákonné třídní lhůtě k plnění (§ 160 odst. 1 o. s. ř.).

33. Ve vztahu mezi žalobcem a) a žalovanou byla v dovolacím řízení úspěšná žalovaná, proto má podle § 243c odst. 3 věta první, § 224 odst. 1 a § 146 odst. 3 o. s. ř. právo na náhradu nákladů tohoto řízení. Žalovaná však žádné náklady nepožadovala, a proto dovolací soud vyslovil, jak je ve výroku IV tohoto rozhodnutí uvedeno.

34. V dovolacím řízení pak žalobcům b), c) a d) vznikly rovněž náklady s právním zastoupením, a to odměnou za jeden úkon právní služby (sepis dovolání) při zastoupení tří osob podle § 9 odst. 4 a 12 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 7 440 Kč, paušální náhradou hodových výdajů 300 Kč a DPH (1 625,40 Kč), v celkové výši 9 365 Kč. Každý z uvedených žalobců má tedy právo na náhradu ve výši 3 122 Kč (po zaokrouhlení).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)